

Ключевые слова: культура, культурологический подход, ценностный подход, педагогическая аксиология.

Smikal V. Culturological and axiological approaches to identity formation in the future teacher professional preparation

In the article the issue of the day of the use of culturological and axiological approach is examined in professional preparation of future teacher of higher school. Scientific theoretic experience is analyzed relatively definition of basic terms of exploration and defined the specific of using cultural approach in professional training of future teachers.

Key words: culture, culturological approach, value approach, pedagogical axiology

УДК 378.1 (477) : 371.83

Трибулькевич К.Г.,

Інститут вищої освіти НАПН України, м.Київ, Україна

**СТАНОВЛЕННЯ СТУДЕНТСЬКОГО САМОВРЯДУВАННЯ
У 1956-1963 РР.**

Студентське самоврядування проголошується сьогодні одним із важливіших пріоритетів демократизації вищої школи. Проте становлення даного феномену вимагає вивчення історії його розвитку. Становлення студентського самоврядування в окремі історичні періоди вивчали В.В.Липинський, В.М.Мокляк, Р.В.Сопівник, Н.М.Хоменко. Зокрема, Н.М.Хоменко давала оцінку повсякденному життю студентської молоді у 1950-1960-ті роки, проте головна увага автора була прикута до вивчення матеріально-побутових умов студентства та визначенню його соціального портрету, а розвиток студентського самоврядування у визначений період не був предметом дослідження. Варто зазначити, що період 1956-1963рр. відзначався ростом демократичних ініціатив студентів, і його аналіз дозволить визначити вимоги до становлення сучасного студентського самоврядування. Метою статті є розгляд системи виховної роботи вищих навчальних закладів у 1956-1963 рр. та визначення закономірностей становлення студентського самоврядування в даний період.

Відродження ідеї студентського самоврядування починається із періодом відлиги, яку ознаменувала доповідь М.С.Хрущова «Про подолання культу особи та його наслідків», виголошена 24-25 лютого 1956 року на закритому засіданні ХХ з'їзду КПРС. Жорстка критика ідеологічного тиску та ізоляції зумовила розширення можливостей для утвердження демократичних ініціатив у вищій школі. Додаткові можливості відкрилися для становлення національної культури, історії, мови. Багато діячів, що зазнали сталінських репресій, було реабілітовано. Проте повної свободи національні ідеї отримати не могли, через побоювання керманічів реалізації ідеї про незалежність України.

Політична криза в липні 1957 року, спроба відсторонити М.С.Хрущова від управління країною, зміцнила десталінізацію, проте сприяла монополізації влади, адже М.С.Хрущов обійняв посади першого секретаря ЦК КПРС і голови уряду. Нова програма КПРС, затверджена на ХХІІ з'їзді партії, проголошувала початок розгорнутого будівництва комунізму, з метою його становлення до 1980-х рр. Період 1956-1963 рр. був етапом появи нових сподівань на краще майбутнє та часом праці заради завтрашнього дня. Політична ситуація сприяла розгортанню молодіжної активності.

Аналіз історичної літератури та архівних джерел свідчить про встановлення у вищій школі керованої демократії, коли автономних органів студентського самоврядування не існувало, проте функції студентського самоврядування виконували комсомольська і профспілкова організації, що отримали у середині п'ятдесятих-шістдесятих років більшу самостійність, хоча і були під певним наглядом партійної організації.

В період 1956-1963 рр., були повернуті демократичні засади управління вищим навчальним закладом, коли представники комсомольської та студентської профспілкової організації входили до складу ради вищого навчального закладу та були присутніми на її засіданнях. Характерною тенденцією означених років було повернення до української мови викладання у вищій школі. Проте суворого контролю за мовленнєвим режимом не було, і навчання здійснювалось мовою, якою володів лектор у більшій мірі, що можна трактувати як неповне задоволення прав українського студентства отримувати знання рідною мовою. Поруч із продовженням у 1956-1963 рр. пропагування критики і самокритики у всіх видах діяльності як запоруки її оптимізації, активно входить в обіг поняття А.С.Макаренка про колектив, і макаренківська теорія колективу береться за основу розвитку і учнівських, і студентських колективів. Студентське самоврядування поповнюється профспілково-комсомольським активом, як групою ініціативних студентів - членів обох структур, що найбільш активно беруть участь в організації вузівського життя.

Комсомольська організація продовжувала виконувати функції ідеологічного виховання та функціонувала під контролем партійної організації, але у визначений період відзначаємо її зближення зі студентською профспілковою організацією.

При продовженні функціонування всіх попередніх надбудов, як-от: комсомольська організація вищого навчального закладу, комсомольські організації факультетів, комсомольські збори студентських академічних груп, комсомольська організація співпрацює зі студентською профспілкою: профспілка і комсомол спричиняють створення при гуртожитках студентських рад; спільно долучаються до організації студентських наукових товариств, видання студентської преси, організації спортивної та фізкультурної роботи; створення студентських комплексних бригад та студентських будівельних загонів; зумовлюють роботу художньої ради, активізують студентську художню самодіяльність.

У 1956 році, на виконання Постанови ради міністрів СРСР від 12 квітня 1956 року, у вищих навчальних закладах активізують наукову роботу студентів: виявляють творчу молодь, дозволяють працювати за індивідуальними графіками навчання з метою виконання науково-дослідної, конструкторської роботи. Впроваджують конкурси студентських наукових робіт із подальшим нагородженням медалями, цінними подарунками та преміями на рівні міністерства освіти СРСР.

У вищих навчальних закладах зусиллями студентського самоврядування і професорсько-викладацького складу створюють студентські наукові товариства, що об'єднують наукові та політехнічні предметні гуртки. «Студентське наукове товариство координує, узагальнює роботу студентських наукових гуртків, публікує та пропагує продукцію. Кафедри інституту, профспілкова організація студентів і студентський актив започатковували роботу гуртків і показують приклад іншим» [7, арк.48]. До роботи наукових гуртків намагаються залучити усіх викладачів кафедр, при тому, що керівництво гуртком здійснюється одноосібно професором або доцентом; прагнуть виходити за межі навчальної програми та здійснювати новаторський науковий пошук; прищеплювати «смак до наукової роботи» [9, арк.8]; конкретизувати наукову тематику студентських досліджень, пов'язуючи її з кафедральною, та визначаючи конкретні терміни виконання робіт.

Наслідком діяльності студентських наукових гуртків були студентські наукові конференції, вузівські та республіканські конкурси наукових робіт, а також участь студентів у виконанні госпрозрахункових тем, роботі студентських конструкторських бюро. Такий вияв студентської активності дозволяє стверджувати про демократизацію підходів до наукової діяльності у вищій школі та зростання рівня студентських наукових досліджень.

Аналіз архівних джерел засвідчує, що підняття рівня навченості продовжувало бути одним із пріоритетних завдань у вищій школі. Про це свідчить не тільки увага до діяльності наукових гуртків, контроль за відвідуванням студентами занять, але і факт проведення конкурсів на кращу академічну групу. Коли найбільш успішний колектив преміювався екскурсійною поїздкою до іншого міста.

Аналіз періоду 1956-1963 рр. призводить до висновку про частковий відхід від ідеологічних викривлень, що мали місце у 1920-1930-х рр., що виявляється у нових завданнях вищих навчальних закладів, до яких належали «боротьба з пережитками культу особи, що мають місце і в роботі наших кафедр, і в навчальних програмах» [7, арк.59]. До проблем у виховній роботі наприкінці 1950-х років відносили й незадовільний рівень вихованості студентів, що крадуть книжки, посуд, псують майно вищих навчальних закладів, припускаються грубощів. Боротьба за становлення комуністичної свідомості студентів включала багатий арсенал форм роботи: комсомольські збори на рівні вищого навчального закладу, факультету, академічної групи. Профспілкову організацію також зобов'язували опікуватись ідеологічним станом студентів. Профорги груп були зобов'язані проводити політінформації, політбесіди з однокласниками. Крім того, існували такі форми масово-політичної роботи як зустрічі зі старими більшовиками, передовиками виробництва; вечори відпочинку у поєднанні з лекціями на ідейно-виховну тематику, доповідями студентів, читками газет.

Продовжували своє існування семінари агітаторів, де підвищували кваліфікацію агітатори академічних груп; семінари комсомольського активу. Функціонувала студентська лекторська група, що виступала перед студентами, працівниками вищих навчальних закладів, робітниками, селянами, виборцями на дільницях. Також працювали школи пропагандистів. Першорядну роль надавали роботі агітаторів, і збільшували їх кількість шляхом залучення до роботи кращих студентів. Офіційна кількість пропагандистів була учетверо менша. Поруч з тим, функції пропагандистів зобов'язували виконувати кожного партійного і комсомольського працівника, з метою розширення партійних лав.

У 1956-1963 рр. з'являється нова форма політичної інформації – радіогазета, що поруч із стінною пресою та друкованими виданнями виконувала завдання ідеологічного виховання. Викладачі продовжували проводити політгодини в групах, проте їх кількість значно зменшилась, адже політико-виховну роботу більшою мірою здійснювала комсомольська і студентська профспілкова організації. Перед викладачами ставили завдання «перетворити академічні групи в центри політико-виховної роботи студентів, вимагати від викладачів систематичної роботи в групах, розвивати ініціативу комсомольських і профспілкових організацій, не допускати дріб'язкової опіки» [8, арк.50]. В інструктивних листах міністерства освіти УРСР 1957 року йшлося про активне включення студентів у громадсько-політичну роботу та встановлення тісних зв'язків між викладацьким і студентським загалом. А отже маючи менш дріб'язковий контроль із боку викладачів, студенти отримували більшу можливість для реалізації власної активності.

Аналіз історичної літератури та архівних джерел свідчить, що крім ідейного та морального виховання будівників комунізму, в 1956-1963 рр. окрема увага приділялась естетичному вихованню студентів. Реалізація завдань естетичного виховання відбувалась у першу чергу через включення широкого студентського загалу до художньої самодіяльності: танцювальних, хорових, вокальних, драматичних, струнних гуртків, оркестрів. Відбувалось прилучення студентів до історії музики, історії мистецтва окремих народів через такі форми як лекції-концерти, культпоходи до театрів, кіно, музеїв, екскурсії.

На базі вищих навчальних закладів регулярно відбувались огляди художньої самодіяльності, що мали продовження на міських, обласних, республіканських, загальносоюзних конкурсах-оглядах художньої самодіяльності. Такі огляди мали змагальний характер: коли визначались лауреати конкурсів серед студентів, а також серед студентів і працівників підприємств, або студентів і педагогів регіону. Студентські самодіяльні колективи постійно виступали у власному вищому начальному закладі, на підприємствах, у підшефних організаціях, на селі.

Проводились фестивалі художньої самодіяльності на республіканському та загальносоюзному рівні. Підготовка до фестивалів молоді вимагала залучення всього колективу вищого навчального закладу. Проводились підготовчі інформаційні лекції, присвячені предмету проведення фестивалю: як-от політичні теми, життя молоді за кордоном, мистецтвознавча тематика. З числа студентів і викладачів формувався оргкомітет фестивалю; художня, конкурсна, спортивна, фінансово-господарча комісії по підготовці, організації і проведенню фестивалю на університетському рівні. В академічних групах виготовляли реквізит для фестивалю: прапорці, квіти, ліхтарики, костюми. Силами студентів готувались експозиції до фестивальних виставок з вишивок, фотокарток, листівок. У ході проведення курсових вечорів художньої самодіяльності збирались кошти на якісну підготовку до фестивалю та обирались кращі номери, що будуть представляти вищий навчальний заклад. Такий масштабний захід сприяв згуртуванню загально-університетського колективу та давав можливість реалізації управлінської ініціативи студентів при роботі в комісіях і оргкомітеті фестивалю.

Активна культмасова діяльність сприяла появі нових самодіяльних колективів, що зумовлювало зростання можливостей для прояву студентами власної індивідуальності. Проте увага партійної, комсомольської, профспілкової організації до ідеологічного змісту номерів, де обов'язково повинні були наявні твори радянських композиторів, про Батьківщину, партію, комсомол, танці та пісні радянських народів; увага до зовнішнього вигляду студентства, - засудження стиляжництва, бажання виділитися, ставила вияв індивідуальних творчих можливостей студентів у визначені межі. Завдання координації художньою самодіяльністю виконувала художня рада, що включала представників комсомольської і профспілкової організації, а також професорсько-викладацького складу, які більше брали на себе роль цензорів, чим художніх керівників студентських постановок.

Поруч з ідейним та естетичним вихованням, значна роль продовжувала надаватись фізичному вихованню студентів і організації спортивно-масової роботи у вищих навчальних закладах.

До основних завдань спортивної роботи у другій половині 1950-х – на початку 1960-х рр. відносили покращення пропаганди фізкультури та спорту, з метою чого не рідше двох разів на місяць проводити спортивні вечори; проведення спартакіад вищого навчального закладу з різних видів спорту; проведення спортивних змагань між студентами і викладачами, між студентами

різних факультетів, між співробітниками, між різними вищими навчальними закладами на першість міста, області, республіки; організація туристичних походів; підготовка значків ГТО; оздоровлення студентів у літніх спортивних таборах. При вищих навчальних закладах функціонували спортивні гуртки та секції з легкої атлетики, тенісу, футболу, волейболу, баскетболу, боксу, веслування, плавання, шахів, гімнастики, акробатики, велоспорту, штанги, фехтування, кульової стрільби та ін. Завдяки активізації студентським самоврядуванням загальномузівського колективу, яскраво проводились спортивні свята.

Прикладом вияву спортивної активності студентів можна вважати діяльність туристського клубу одеського політехнічного інституту «Романтик» [4], що почав своє існування у 1957 році, й продовжує функціонувати і зараз. Діяти клуб почав завдяки ініціативі студентів, що були організаторами піших походів вихідного дня. Не маючи спеціального спорядження і додаткового фінансування, завдяки вивченню туристської справи та тренувальних походів вихідного дня, студенти на канікулах звершували серйозні гірсько-піші походи в Карпатах і Алтайських горах. В останніх студентами було відкрито новий перевал, названий перевалом одеських політехніків. Походи передбачали не тільки фізкультурну підготовку, але і пошукову роботу по вивченню історії рідного краю, агітаційну роботу з населенням, вшанування пам'яті загиблих у великій вітчизняній війні. У Миколаївському кораблебудівному інституті звершувались походи-експедиції на яхті «Антарктика», що несли додаткове дослідницьке навантаження. Наслідком походів були наукові роботи, творчі звіти, фотогазети, статті до студентської преси.

Аналіз спортивної роботи у вищих навчальних закладах засвідчує, що завдяки студентській ініціативі урізноманітнювались форми масової спортивної роботи, збільшилась кількість студентів, охоплених нею.

Аналіз архівних джерел засвідчив, що наприкінці п'ятдесятих років студентське самоврядування активно включається до такого напрямку роботи як суспільно-корисна. Створюються студентські будівельні загони, що працюють на будівництві заводів та інших об'єктів у місті, країні; студентські бригади для здійснення сільсько-господарських робіт, праці на цілинних землях.

Студенти Дніпропетровського металургійного інституту працювали на будівництві доменної печі, Дніпропетровського інженерно-будівельного інституту – Новокраматорського гірничо-збагачувального комбінату; Миколаївського педагогічного інституту – на будівництві панорамного кінотеатру та будівництві житлових приміщень та ін. У 1962 році студенти київських вищих навчальних закладів, 1963 р. – київських і харківських, а згодом, й інших українських вищих навчальних закладів, у літній період їздили в складі будівельних загонів на північ Казахстану. Перебуваючи в складних кліматичних і побутових умовах, студенти будували ферми, будинки, промислові та сільськогосподарчі об'єкти.

Будівельні загони були школою не тільки трудової, але й організаційної діяльності. В складних умовах студенти мали чітку систему керівництва, підзвітності; розподіляли ресурси та організовували режим праці й відпочинку. Зароблені гроші ділили порівну, дотримувались прийнятого статуту і не порушували «сухий закон». Лише в останній день перебування на цілині, відбувалася святкова вечірка, на якій посвячували у «цілинники», змушуючи випити склянку горілки та поцілувати кельму [3]. Перші будівельні загони мали менше фінансування та гірші побутові умови. В листопаді 1963 року, за розпорядженням Ради міністрів СРСР, працедавці повинні були забезпечити для студентів гарні умови праці та проживання, сплачувати заробітну платню еквівалентну місцевій, компенсувати проїзд. А отже робота у будівельних загонах

стала не тільки пригодою та трудовим подвигом, але і можливістю непогано заробити під час літніх канікул.

Не можна вважати новаторством залучення студентів до праці, адже молодь працювала і у 20-х роках, облаштовуючи навчальні та побутові приміщення, і під час відбудови країни після руйнувань великої вітчизняної війни, і на будівництві Каховської ГЕС і Південноукраїнського каналу в 1952 році, проте масовість розгорнутого робітничого руху дозволяє стверджувати про визначену тенденцію по активізації трудового виховання студентів і включення їх до суспільно-корисної роботи.

В 1959 році, з виходом «Положення про самообслуговування студентів у педагогічних учбових закладах», затвердженим міністерством освіти УРСР 04.02.1959 року та Постановою ради міністрів СРСР ЦК КПРС від 02.06.1959р. №603 «Про розширення самообслуговування в загальноосвітніх школах, школах-інтернатах, дитячих будинках, професійно-технічних училищах, суворівських училищах, у середніх спеціальних і вищих навчальних закладах», відбувається скорочення обслуговуючого персоналу вищих навчальних закладів, із покладанням обов'язків підтримання ладу в навчальних корпусах та гуртожитках на студентів.

До графіку навчальної роботи студентів додається трудовий семестр, у ході якого студенти працювали у складі комплексних бригад (під керівництвом професійних малярів, штукатурів, будівельників), у будівельних загонах або у підшефних колгоспах. Наслідком введення самообслуговування стає проведення силами студентів ряду заходів, як-от: підготовка навчальних приміщень до зими; генеральне прибирання приміщень раз на тиждень; догляд за присадибними ділянками вищого навчального закладу; виготовлення у майстернях громадсько-корисних речей; ремонт у навчальних корпусах, гуртожитках, спортивних таборах. Також студентами здійснювались громадські роботи місцевого значення: озеленення міст та автодоріг, перебирання картоплі на міських складах, будівництво місцевих об'єктів тощо.

З метою забезпечення якісної роботи по самообслуговуванню, при студентських гуртожитках створювались студентські ради. Їх завданням була організація роботи студентів по самообслуговуванню та координація діяльності житлово-побутової, культ-масової, медико-санітарної та спортивної комісій. Студентську раду складали мешканці гуртожитків – активісти комсомольської та профспілкової організації.

До компетенції житлово-побутової комісії входили питання контролю за облаштуванням студентського побуту, дотримання режиму праці та відпочинку студентами. Медико-санітарна комісія перевіряла чистоту студентських помешкань, влаштовувала рейди, наслідком яких могли бути догани, обговорення на комсомольських зборах, сатиричні публікації у студентській пресі. З метою дотримання чистоти у гуртожитку, влаштовували конкурси на кращу кімнату. Крім того, житлово-побутова і медико-санітарні комісії здійснювали контроль за харчуванням студентів: роботою буфетів і їдальнь на предмет вартості харчування, його якості та різноманітності.

Культмасова комісія організовувала проведення в гуртожитку вечорів відпочинку, лекцій, бесід, кінопереглядів, диспутів, зустрічей з визнаними майстрами своєї справи, - учителями, робітниками тощо. Спортивна комісія опікувалась організацією спортивних змагань, залученням студентів до роботи спортивних секцій та масової спортивної роботи, забезпечувала проведення ранкової зарядки для студентів у гуртожитку.

З метою стимулювання роботи по самообслуговуванню, наприкінці 1950-х – на початку 1960-х років, запроваджено конкурси на кращу організацію побуту, режиму праці та відпочинку студентів. У архівних джерелах знаходимо інформацію про такі конкурси між Миколаївським кораблебудівним інститутом ім. адм. С.Й.Макарова та Миколаївським педагогічним інститутом ім. В.Г.Бєлінського [10, арк.136-137; 11, арк.36-41]. Підсумки конкурсу засвідчували покращення якості життя студентів, ріст їх свідомості та відповідальності за організацію побуту. Проте до недоліків самообслуговування у гуртожитках відносили цілодобове чергування студентів, що було порушенням режиму праці та відпочинку. Попри зазначену проблему, самообслуговування студентів значно заощаджувало бюджетні кошти, сприяло становленню їх громадянської самосвідомості та підвищувало якість життя у вищих навчальних закладах.

Аналіз діяльності студентського самоврядування у 1956-1963 роках дозволяє визначити наступні закономірності:

- демократизація суспільного життя зумовлює демократизацію діяльності вищих навчальних закладів;
- участь студентів в управлінні вищим навчальним закладом спричиняє активізацію студентської діяльності у різних сферах: навчальній, науковій, художній, спортивній, трудовій;
- суспільно-корисна праця є школою розвитку дисципліни та лідерських умінь;
- самообслуговування сприяє росту особистої відповідальності, організованості та громадянської активності.

Не зважаючи на те, що у досліджуваній період автономних органів студентського самоврядування не існувало, а системоутворювальними органами були комсомольська та профспілкова організації, ідея студентського самоврядування отримала розвиток і реалізацію у численних самоврядних структурах, як-от: студентська рада; житлово-побутова, культмасова, медико-санітарна, спортивна комісії; студентське наукове товариство; студентський спортивний клуб; студентські будівельні загони та ін. А отже період 1956-1963 рр. можна вважати періодом активізації студентського самоврядування.

ЛІТЕРАТУРА

1. Вища школа Української РСР (1917-1967 рр.)»: У двох частинах / За ред. В.І.Пітова. / В.І.Пітов – К.: Видавництво Київського університету, 1967. – Ч.2. 1945-1967 рр. – 536с.

2. Історія Української РСР: У 8 Т., 10 Кн. / Ю.Ю.Кондуфор, І.І.Артеменко, Б.М.Бабій, П.І.Багрій, І.К.Білодід, П.П.Гудзенко, В.І.Клоков, Б.П.Ковалевський, Ф.Є.Лось, І.М.Мельникова, І.І.Мінц, О.Г.Мітюков, О.Л.Нарочицький, Д.П.Пойда, Б.О.Рибаков, Р.Г.Симоненко, І.С.Слабєєв, П.С.Сохань, М.І.Супруненко, В.П.Чугайов, В.І.Юрчук. – Т.8.: Радянська Україна в період зміцнення соціалізму і поступового переходу до комунізму (1945-70-і роки). - К.: Наукова думка, - 1979. – 389 с.

3. Корреспондент: Трудовой семестр. Как украинские студенты на лето превращались в строителей, создававших инфраструктуру СССР – архив // Електронний ресурс. Режим доступу: http://korrespondent.net/Default.aspx?page_id=2&lang=ru&roi=5&id=1329379&tu=korrespondent-trudovoj-semestr-kak-ukrainskie-studenty-na-letu-prevrashchalis-v-stroitelej-sozdavav

4. Турклуб «Романтик». История клуба. // Електронний ресурс. Режим доступу: <http://romantik.odessa.ua/history/story0.html>

5. XX съезд Коммунистической Партии Советского Союза. 14-25 февраля 1956 года. Стенографический отчет: В 2 ч. – Ч.2. - М.: Политиздат, 1956. - 427 с.

6. Центральный комитет КПСС. Совет министров СССР. Постановление от 2 июня 1959 г. №603. О расширении самообслуживания в общеобразовательных школах, школах-интернатах, детских домах, профессионально-технических училищах, суворовских училищах, в средних специальных и высших учебных заведениях. // Електронний ресурс. Режим доступу: <http://www.economics.kiev.ua/download/ZakonySSSR/data04/tex16026.htm>

7. Державний архів Миколаївської області. – Ф. Р-993 Миколаївський державний педагогічний інститут ім. В.Г. Белінського, 8406 од.зб., 1920-1941, 1944-1985 рр. – Опис 2. – Спр. 168. Протоколи засідань ради інституту Миколаївського педагогічного інституту ім. В.Г.Белінського. 25.10.1955-16.08.1956. – 82 арк.

8. Державний архів Миколаївської області. – Ф. Р-993 Миколаївський державний педагогічний інститут ім. В.Г. Белінського, 8406 од.зб., 1920-1941, 1944-1985 рр. – Опис 2. – Спр. 191. Протоколи засідань ради інституту Миколаївського педагогічного інституту ім. В.Г.Белінського. 08.09.1956-30.07.1957. – 106 арк.

9. Державний архів Миколаївської області. – Ф. Р-993 Миколаївський державний педагогічний інститут ім. В.Г. Белінського, 8406 од.зб., 1920-1941, 1944-1985 рр. – Опис 2. – Спр. 218. Протоколи засідань ради інституту Миколаївського педагогічного інституту ім. В.Г.Белінського. 25.10.1957-28.07.1958. – 77 арк.

10. Державний архів Миколаївської області. – Ф. Р-2812 Миколаївська обласна рада професійної спілки, 3721 од.зб., 1948-1990 рр. – Опис 2. – Спр. 550. Протоколи засідань профкому Миколаївського обласного комітету профспілки працівників освіти, вищої школи та наукових установ. 10.12.1958-28.12.1959. – 157 арк.

11. Державний архів Миколаївської області. – Ф. Р-2812 Миколаївська обласна рада професійної спілки, 3721 од.зб., 1948-1990 рр. – Опис 2. – Спр. 693. Протоколи засідань профкому Миколаївського обласного комітету профспілки працівників освіти, вищої школи та наукових установ. 07.01.1960-23.12.1960. – 122 арк.

Трибулькевич К. Г. Становлення студентського самоврядування у 1956-1963 рр.

Анотація. У статті здійснено аналіз системи виховної роботи вітчизняних вищих навчальних закладів у 1956-1963 рр. та визначено закономірності становлення студентського самоврядування в даний період.

Ключові слова: студентське самоврядування, вищі навчальні заклади, студентський актив, студентська рада, профспілковий комітет.

Трибулькевич Е. Г. Становление студенческого самоуправления в 1956-1963 гг.

Аннотация. В статье произведен анализ системы воспитательной работы украинских высших учебных заведений в 1956-1963 гг. и определены закономерности становления студенческого самоуправления в данный период.

Ключевые слова: студенческое самоуправление, высшие учебные заведения, студенческий актив, студенческий совет, профсоюзный комитет.

Tribulkevich Katerina. The formation of the student's government in the 1956-1963 biennium.

Summary. *The article analyzes the educational system of Ukrainian universities in 1956-1963 years. We consider the activities of the trade union and Komsomol asset. Analysis of the Komsomol subject structure in higher education: Komsomol meeting of the university, Komsomol organization of the university, faculty Komsomol organization, Komsomol meetings of student groups. The system of student's union organization, union general assembly, trade union committee, trade union meetings of student's groups and student's union participation in all areas of student's life. Also highlights the work of the student's council; peculiarities of housing and household, cult-media, health, sports commissions in student's dormitories. The analysis of these sub structure of student's government, student's scientific society, art councils, student's media, sports clubs, student's integrated teams and student's building groups. The role of self and socially useful work in the development of the individual student. The features of the educational work in student's academic group. The regularities of formation of student's government in this period.*

Keywords: *student's government, universities, Student's Government, Student's Council, Trade Union Committee.*